

ria vulgaris) aan. Volgens Britten veroorzaakte het zelfde kevertje in 1922 in Engeland aanzienlijke schade aan aardbeibloemen.

Heterostomus pulicarius is een van de 1500 soorten van de familie der Nitidulidae, die over het algemeen uit zeer kleine insecten bestaat die op bloemen leven, waar zij zich met stuifmeel en bloembladeren voeden, of onder boomschors, in het inwendige van paddestoelen enz., waar zij plantensappen zuigen of ontledende stoffen opnemen.

Het merendeel van deze kevers is, wat hun schade betreft onbelangrijk. Enkele, zoals *Rhizophagus depressus* en *Rh. grandis* kunnen als nuttig beschouwd worden, omdat zij in de larven van Scolytus parasiteren. Andere, zoals *Meligethes aeneus*, de koolzaadglanskever, zijn bekend als bijzonder gevaarlijke parasieten. Wat betreft *Heterostomus pulicarius*, zijn het hoofdzakelijk de larven die de schade veroorzaken, terwijl de koolzaadglanskever de culturen als volwassen insect aantast.

Ter bestrijding raadt Dr WIESMAN het volgende aan. De Leeuwebekken te spuiten voor het opengaan van de eerste bloemen met 1 % Gesarol, zowat eind Mei-begin Juni, en deze bestrijding na veertien dagen tot drie weken nogmaals te herhalen. Op deze wijze is men van een rijke bloei verzekerd.

Aalsmeer, Mei 1947

C. J. AUGUSTIJN

BOEKBESPREKING

H. L. BOOY, *Aan de grens van het leven. Een inleiding tot het virusprobleem*. Stenfert Kroese, Leiden, 1947. 318 blz. en 33 fig. geb. f 14,50.

De steeds verder schrijdende specialisatie maakt het moeilijk op de hoogte te blijven van de vorderingen en inzichten in aanverwante takken van wetenschap. Het is daarom in alle opzichten toe te juichen, wanneer een onderzoeker het aandurft een boek te schrijven waarin een probleem van verschillende kanten wordt belicht.

Zeer veel mensen, medici, biologen, chemici, — zo zegt de schrijver in zijn voorwoord — hebben rechtstreeks of zijdelijngs met het virusprobleem te maken. Voor hem is het in het algemeen moeilijk om zich een idee te vormen van het werk van andere studierichtingen; de chemicus zal het werk van een medicus moeilijk kunnen lezen en omgekeerd. Daarom werd dit boek geschreven. Het poogt zowel het praktische als het theoretische virusprobleem van verschillende kanten te benaderen.

Ik weet — zo vervolgt de schrijver — dat het gebied te groot is om door één persoon tot in finesses overzien te kunnen worden, maar ik hoop dat ik de in de andere takken van wetenschap heersende opvattingen althans in principe goed heb weergegeven.

Het boek is in twee delen verdeeld. Het eerste deel: De praktijk, behandelt in vier hoofdstukken de betekenis van het virusprobleem, het wetenschappelijk virusonderzoek, de medicus en het virusvraagstuk en het werk van de plantkundige. In het tweede deel, dat de theorie behandelt, komen in achtereenvolgende hoofdstukken de bioloog, de chemicus, de bio-chemicus en de schrijver aan het woord. Zij interpreteren de waarnemingen ieder op hun wijze, waarbij de schrijver, die uiteraard het laatste woord heeft, in het laatste hoofdstuk de opvatting van een continuïteit tussen levende en dode stof verdedigt.

Het boek is vlot geschreven en geeft een helder inzicht in alles wat op het

virusonderzoek betrekking heeft, waarbij ook de laatste gegevens zijn verwerkt. Door het naar voren brengen van de vele problemen, die nog opgelost moeten worden en door het geven van suggesties, werkt het boek in hoge mate stimulerend, zodat vele onderzoekers er stof uit kunnen putten voor verder onderzoek. Behalve aan alle phytopathologen kan het boek ook zeer aanbevolen worden aan de practici uit de landbouw, die wat meer van het zo actuele virusvraagstuk willen weten.

Een enkele opmerking moge hier volgen. De opzet van het boek brengt mee, dat verschillende onderdelen meermalen ter sprake komen. Het boek is tengevolge daarvan wel eens onnodig lang. Bepaald onjuist is de opmerking, dat het onderzoek op phloëmnecrose van weinig belang is. Op het ogenblik is dit onderzoek het enige middel om in twijfelgevallen bladrolplanten van gezonde of door andere viren aangetaste planten te onderscheiden. En dan: Waarom als meervoud van het virus niet van viren gesproken wordt, zoals in de phytopathologie gebruikelijk is, maar van virussen is niet recht duidelijk. Het meervoud viren ligt toch zeker meer in het gehoor?

In het slotwoord breekt de schrijver de lans voor een concentratie van krachten, die zich met het virusonderzoek bezig houden. Dan pas kan de practijk hopen op resultaten, die voor de bestrijding van de virussen (dit geldt voornamelijk voor het gebied van de landbouw) belangrijk zijn.

OORT

SCHNEIDER-ORELLI, O., *Entomologisches Praktikum*. 2. erweiterte Auflage. H. R. Sauerländer & Co, Aarau (Schweiz), 1947, 237 blz. en 117 tekstfig. Frs 10,—.

Dat dit boekje in nauwelijks twee jaar tijds een tweede en sterk uitgebreide druk beleeft, is wel een duidelijke aanbeveling. De schr. behandelt op de eerste 20 bladzijden de uitwendige en inwendige bouw van het insect en geeft een overzicht van larvevormen alsmede van de betrekkingen tussen insect en omgeving. Meer dan 50 bladzijden zijn vervolgens gewijd aan „morfologische oefeningen”, ingeleid door een korte bespreking van de eenvoudige techniek van het onderzoek. Als voorbeelden zijn een aantal soorten van economische betekenis gekozen, en wel de veenmol, de meikever, Colorado-kever, Cicindela, de dennenvants *Gastrophysa*, steekmug, *Tipula* en kamervliegen. Hierop volgen „systematische oefeningen”, die de grondslag moeten leggen voor het determineren van insecten, zodat er een sleutel voor het determineren van de belangrijkste insectenorden in is verwerkt. Een aantal bladzijden zijn verder gevuld met een beschrijving van het aderstelsel, behorende bij enkele belangrijke orden; dit gedeelte wordt besloten met determinatie-oefeningen, betrekking hebbende op verschillende engerlingsoorten, ritnaalden, boktorren en de San-José-schildluis met enkele aanverwante soorten. Vervolgens komen „biologische oefeningen” aan de beurt, waarbij uiteengezet wordt, hoe eenvoudige experimenten resp. waarnemingen ten opzichte van verschillende insecten kunnen worden verricht. Als voorbeelden zijn ook hier weer bepaalde soorten van economische betekenis gekozen, zoals de plakker, verschillende bladrollers, w.o. de appelmade, de wintervlinder, meikever, snuitkevers, b.v. de appelbloesemsnuitkever, bastkevers en bladluizen. Aan de bloedluis en aan verschillende galluizen op Coniferen (*Chermidae*) met hun gecompliceerde biologie is hier een iets ruimere plaats toebedeeld. Een volgend kort hoofdstuk behandelt zeer beknopt de bestrijding; enkele proeven met insecticiden op verschillende insecten worden beschreven. Besloten wordt het boekje met een

korte uiteenzetting betreffende het verzamelen en verwerken van excursiemateriaal, met een opgaaf van de belangrijkste literatuur, en verklaring van de gebezigde vaktermen en een register. Uit het een en ander moge blijken, dat de inhoud van het boekje rijk gevarieerd is en zich desondanks bepaalt tot details, die in de eerste plaats van belang zijn voor de toegepaste entomologie.

De behandeling van de stof is eenvoudig, maar geheel up-to-date. Bijzondere waardering verdienen ook de talrijke, goede en goed gekozen illustraties, die niet alleen de materie behoorlijk verduidelijken, maar het geheel ook zeer aantrekkelijk maken. Ongetwijfeld richt dit boekje zich in de eerste plaats tot de studenten misschien zelfs meer in het bijzonder tot de leerlingen van de schrijver, dit neemt echter niet weg, dat ook anderen het met vrucht zullen kunnen gebruiken, vooral zij die bij schadelijke insecten en hunne bestrijding geïnteresseerd zijn. Het ware daarom te wensen, dat dit uitstekende boekje ook buiten het Duitse taalgebied ingang moge vinden. Wie het zich mocht aanschaffen, zal zeker niet bedrogen uitkomen.

R.

RECTIFICATIE

In het artikel van Ir LACKAMP, over de smaak van stoppelknollen in verband met de weerstand tegen knolvoet, in Jaargang 53, 2e afl., p. 49 en volgende (1947), is een hinderlijke fout geslopen, die wij hierbij rectificeren.

Tengevolge van het feit, dat na de evacuatie op het I.V.R.O. de oorspronkelijke gegevens van Mej. VEENBAAS niet aanwezig waren, maar copieën op andere lijsten, is de benaming scherpte gebruikt, waar Mej. VEENBAAS de benaming als zachtheid opgaf.

Daardoor dient men onderaan blz. 50 in plaats van: „Een hoog cijfer geeft hoge resistentie of een sterke smaak aan” te lezen: „Een hoog cijfer geeft hoge resistentie of een zachtere smaak aan.” De waardering keert daardoor om.

Op blz. 52 in plaats van: (scherpe smaak) achter 1. half lange witte groenkop: (zachte smaak). Achter 6. platte gele, zou men dan kunnen toevoegen (scherpe smaak).